

Gezelle Museum

Hallo,
mijn naam is Guido Gezelle.

Je bent nu in het huis waar ik geboren ben. Mijn vader zorgde voor de tuin. Van kleinsaf aan woonde ik dus tussen het groen. Zo groeide mijn liefde voor de bloemen en de dieren. Ik heb er later veel gedichten over geschreven.

Weef je welke diertjes ik heel bijzonder vind? De bijen! ook over hen heb ik geschreven.

Als je de opdrachten in dit boekje oplost, kom je vanzelf meer te weten over de bijen en over mijn gedichten. Per opdracht kan je een letter verzamelen.

Als je de letters in de vakjes op de volgende bladzijde invult, krijg je een tip die je zal helpen om een schatkist te vinden. In die kist zit een leuk cadeautje voor jou!

Veel plezier!

Oplissing

1.

3.

5.

2.

4.

6.

Colofon:

Samenstelling: Inge Geysen en Katelijne Verfongen (Bruggemuseum), 2014
Vormgeving en illustraties: Hans Dijkmans (www.graphicmatic.com)
Bron: Dirk Desmadryl, De wonderde wereld van de bijen.
Handleiding voor leerkrachten (via www.dewesterbie.be) en
Guido Gezelle, Verzameld dichtwerk, DNB/Uitgeverij Pelckmans

Aan de muur zie je een kastje hangen met daarin opgezette vogels.
Gezelle schreef een gedicht over mezen.
Als je hieronder zijn beschrijving van deze vogels leest,
weef je meteen welke vogel de mees is. Vind je hem?

( ) Elk, op elk z'n faksken,
laat z'n tonge gaan;
elk het meezenfrakske, en
't meezenmutske aan.

Voor die 't frakske maken,
één' duim, of drie quart
kost het, van blauw laken,
met 'en lapken zwart.

Uit die kleene lapkes,
zwarter als lagef,
snijen de meezen kapkes,
volgens hunne wef (...)

Deze mees heeft
een specifieke naam:
KOOLMEES.
Welke kleur heeft het 'kapke'
dat de koolmees draagt?
Zet de derde letter van deze kleur
in vakje 3.

Hier kan je
de koolmees inkleuren volgens
Gezelle's aanwijzingen.

Wetjie:

In het vervolg van het gedicht
over de mezen schrijft
Gezelle ook wat een mees
zoal eet:

( ) 't Zit entwaar 'en spinne,
't ronkt entwaar 'en bie:
snappen doen ze ze inne,
zonder "een-twee-drie." ( )

Voor wie vogels na wil doen:
naast het kastje met de vogels
staat een tekst op de muur.
Daarin beschrijft *Gezelle* op
welke manier vogels 'praten':
neurien, piepen, tsjiepen...
Welk woord vind jij het leukst?
Doe alsof je een vogel bent
en 'praat' op die manier!

Beige Laal - opdracht 2

Elk bijenvolk heeft een koningin als baas. Ze kan vijf jaar oud worden, terwijl de andere bijen maar enkele weken in leven blijven.

De koningin legt de eitjes waaruit nieuwe bijen geboren worden.

Zij produceert ook een geurstof die aan alle bijen wordt doorgegeven.

Zo herkennen de bijen elkaar als leden van hetzelfde bijenvolk.

In deze zaal zit een koningin verstopt.
Vind je haar? In de buurt van de koningin ligt een tijdschrift waaraan *Gezelle* meewerkte. Hij schreef er artikels in over taal, geschiedenis, oude gewoonten ...

Het tijdschrift is genoemd naar de woning van de bijen.
Noteer de zesde letter van de tijdschrifttitel in vakje Z en bekijk de afbeelding van de bijenwoning eens goed.

Zin om te knutselen? Maak hier een bloem van papier.
Neem ze mee naar huis of zet ze in de Vaas op *Gezelles* bureau in de volgende zaal. Bedankt!

Roze Laal - opdracht 3

Bijen halen hun voedsel uit bloeiende planten, bijvoorbeeld uit bloemen. Met hun tong halen ze er de nectar uit. De nectar komt terecht in de honingmaag. Als ze weer in de bijenkorf zijn, geven ze de nectar aan de huisbijen die er honing van maken. De bijen bewaren de honing in honingraten. Zo beschrijft *Guido Gezelle* hoe een bij nectar gaat halen:

Wat hangt gij daar te praten
aan die blomme, o bruvine bie;
waarop, waaruit, waarover
ik u ronken hoore en zie?
Gij zijt er met uw' neuze en
met uw' tonge al ingegaan;
gij hebt eraan geroken
en van alles aan gedaan,
daarom, daarin, daarover,
op uw vlerken alle twee:
ik wonder hoe die blomme u
laat geworden, zoo ter lee!* ( )
* zo gewillig

Welke bij komt uiteindelijk bij de bloem aan?
Ken je de naam van de afgebeelde bloem?
Noteer de laatste letter van deze naam in vakje 4.

Ga nu terug naar de ingang van het museum
en loop zo de tuin in.

Tuin - opdracht 4

Net zoals mensen, communiceren bijen met elkaar.
Ze maken geluid en herkennen de geur van hun nest.
Maar ze 'praten' ook met elkaar door te dansen!

Als een bij binnen een cirkel van 100 meter bloemen heeft gevonden
waarin nectar zit, laat ze dit aan de andere bijen weten
door een rondedans te doen. Als het verder dan 100m is, doet ze de kwispeldans.
We leggen de bewegingen hieronder uit. Nu is het aan jou: **DOE DE BIJENDANS!**

RONDEDANS:

de bij draait in het rond,
eenmaal linksom, eenmaal rechtsom
en opnieuw linksom, rechtsom

KWISPELDANS:

de bij maakt een achtvormige figuur.
Eerst gaat ze rechtdoor terwijl ze
kwispelt met haar achterlijf.
Dan maakt ze een kring naar links
en gaat weer even rechtdoor.
Dan maakt ze een kring naar rechts
en gaat weer kwispelend rechtdoor.

Noteer de vijfde letter van 'kwispeldans' in vakje 6.

En zo beschreef
Guido Gezelle
de bijdans:

Ach, mijn bietje,
gij zingt zoo schoone,
en uw oogsken, hef blinkt zo blij;
ach, mijn bietje, gij lonkt zoo schoone,
en uw oogske, 't staat recht op mij;
ach, mijn liefke, gij danst zoo schoone,
krinkelende, winkelende, wentelende, fop!
zeide er een knaapken, en 't keek naar de schoone
krinkelende wentelingen van ... Zijnen fop!*

* Een fop is een fol

Tuin - opdracht 5

Vandaag wonen bijen meestal in een bijenkast.

In de BIJENKAST zitten houten raampjes.

Daarin bouwen de bijen hun honingRATEN.

Dat zijn zeshoekige cellen uit was waarin de bijen de honing bewaren.

Als de raten vol zitten, haalt de IMKER ze uit de kast.

De imker is de man of vrouw die de bijen verzorgt.

Door de raten te SLINGEREN (een beetje zoals je sla zwierft),
vliegt de honing eruit.

Daarna wordt de HONING gezuiverd en regelmatig geroerd.

En dan kan hij in een potje om uiteindelijk op jouw boterham te eindigen!

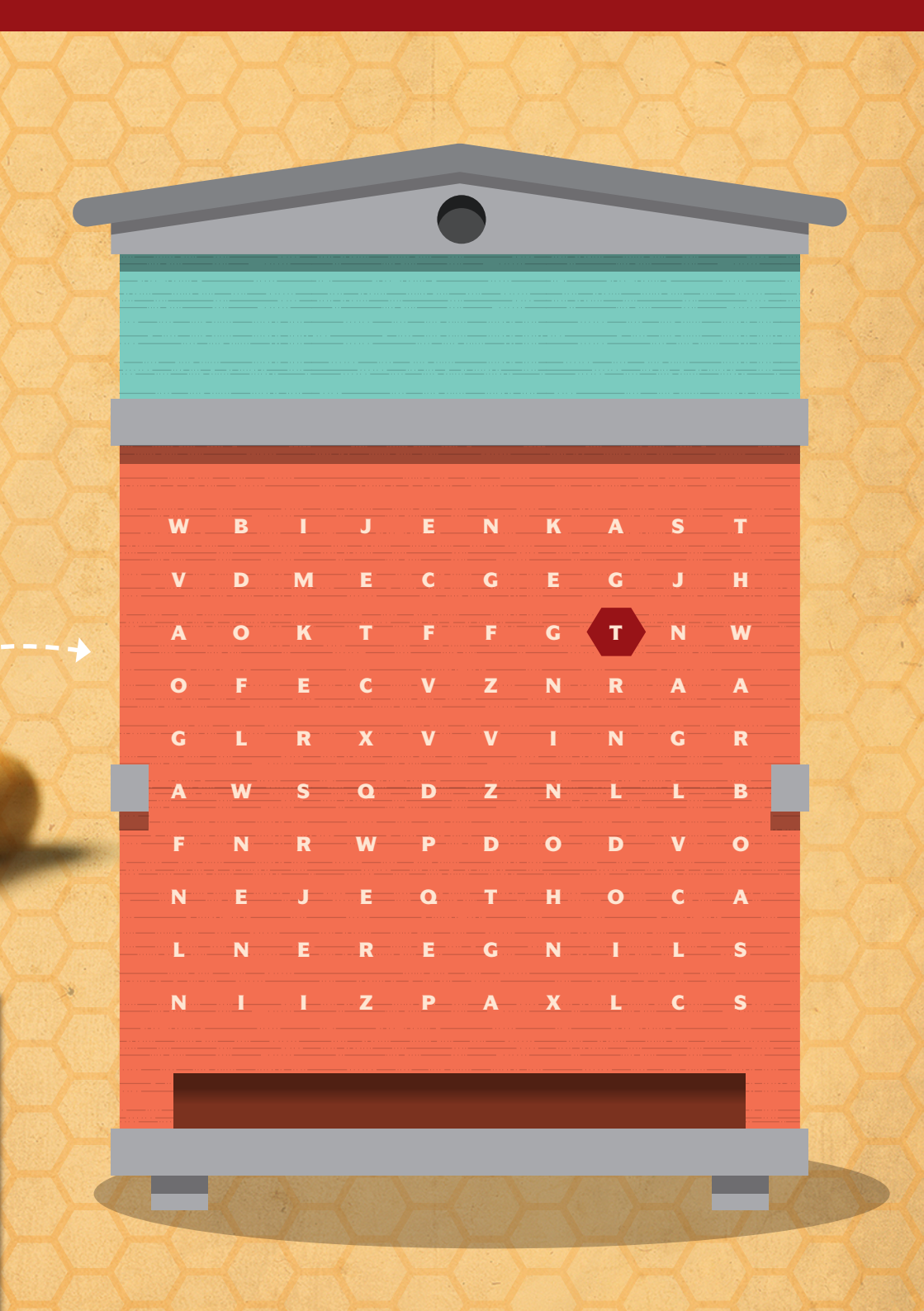
Zoek de vijf woorden die hierboven groot gedrukt staan
in deze woordpuzzel.

De letter die in de honinggraaf staat, noteer je in Vakje 1.

Weetje:

Gezelle vond een
nieuw woord uit voor 'imker':
'BIE'ENHERDER'
of herder/hoeder van bijen.

W	B	I	J	E	N	K	A	S	T
V	D	M	E	C	G	E	G	J	H
A	O	K	T	F	F	G	T	N	W
O	F	E	C	V	Z	N	R	A	A
G	L	R	X	V	V	I	N	G	R
A	W	S	Q	D	Z	N	L	L	B
F	N	R	W	P	D	O	D	V	O
N	E	J	E	Q	T	H	O	C	A
L	N	E	R	E	G	N	I	L	S
N	I	I	Z	P	A	X	L	C	S

Tuin - opdracht 6

In deze tuin voelen bijen zich thuis want er staan bloemen en ook bomen en groenten waaraan in het voorjaar bloemen komen. Eten genoeg dus voor hen!

Bijen zijn onmisbare dieren. Hieronder lees je waarom.

Vul zelf de eerste letter van elke zin in.

Van boven naar onder kan je nu een woord lezen.

Noteer de derde letter van dit woord in vakje 5.

..... egin maar snel te zaaien want

..... even zonder bijen kunnen we niet.

..... p de stamper van een bloem laat een bij stuifmeel achter

..... n daaruit ontstaan zaadjes waaruit dan weer nieuwe planten groeien.

..... eer bijen doen meer planten groeien en dat geeft ons meer voedsel!

Heb je alle letters gevonden en in het juiste vakje ingevuld?

Dan heb je nu een tip over de plaats waar je de schatkist kan vinden.

Weet je het al? Nee? Dan zetten we je op weg: ga terug het museum binnen

Succes!!

Guido Gezelle

Schreef een gedicht over een spin die
een bij vangt in haar web.

Gelukkig voor de bij loopt alles goed af.

Lees het gedicht en maak er een stripverhaaltje van.
Veel plezier!

De kobbe

Vrouw kobbe zat weleer, eens voorjaarmorgens vroeg,
dat 't koolzaad blommen droeg,
gedoken in heur holleken,
zoo stille, of waar' ze dood;
een bolleken,
geen' errewefe groot;
maar waken deed ze wel: vrouw kobbe is slim genoeg!

Heur netfe spande alom, van onbermherfig fijn,
onzichtbaar schier, satijn,
gesponnen zonder spinnewiel,
nen koolzaadtop omtrent;
daarinne viel,
och arme, een bietje blind!
och, bietje, bietje, vlucht of u 't zal leed gaan zijn!

Vrouw kobbe, op heur bureel, verwittigd al te wel,
per spreekdraad even snel,
komt kijken uit heur holleken.
Verrezen van de dood,
is 't bolleken
gebekt nu en gepoot!
Het bietje beeft, het valt aan 't vechten voor zijn vel.

Ach arem bieftje, 't wendt zijn' hals en zijnen kop,
zijn' vlerken in het strop,
zijn' beenfjes en zijn billekes ...
't zou geren vluchten, maar
al stillekes,
't vernestelt altegaar;
terwijl vrouw kobbe komt geschreën erboven op.

"Welaan," zegt zij, doornuft, "gezien en omgezien:
gij hebt een straal misschien?"
En seffens draait ze, al drendelen,
het bieftje, uit heur tasch,
vol vendelen
van ongezwingeld vlas.
Ervaren is vrouw kobbe in 't maken van mommien!

Vaart wel nu, bonte bie, die bevende, al te straf
gebonden zit in 't graf;
"Vaartwel" nu zegt aan 't zonneken:
vrouw kobbe heeft 't u geroofd,
en 't bronneken
uws levens uitgedoofd:
daar kijkt en komt ze alreë moorddadig op u af!

Doch neen! Nu heeft mijn voet, kort recht doende,
u gered:
vrouw kobbe is dood geplet;
noch zullen zulke u hinderen,
die, gierig tot der dood,
hun' minderen
verschalken in den nood.
Weg, bieftje, en ronkt nu weër in 't koolzaad, onbelet!

Gezellemuseum

Rolweg 64, 8000 Brugge
tel+32 50 44 87 11
fax+32 50 44 87 78
musea@brugge.be
www.brugge.be/musea
